

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А ОСВІТА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0665590283
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є адаптація першокурсників до умов навчання в закладі вищої освіти, свідомому та активному їх включенню до самостійної навчальної, наукової, громадянської діяльності; забезпечує оволодіння базовими знаннями про історію становлення та розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, сучасну систему освіти України, організацію освітнього процесу в ЗВО, особливості педагогічної діяльності, вимоги до вихователя ЗДО в контексті Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти», правила, функції та стилі педагогічного спілкування, а також документацію вихователя ЗДО.</p> <p>Програма курсу передбачає теоретичне та практичне опанування майбутніми вихователями ЗДО основ професії, ознайомлення з особливостями його педагогічної діяльності та підготовку до ознайомлювальної практики в ЗДО.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Мета</u> вивчення навчальної дисципліни – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО; формування в здобувачів освіти загального уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; розкриття загальних засади педагогічної професії, ознайомлення з Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»; формування культури педагогічного спілкування; ознайомлення майбутніх педагогів зі структурою освіти в Україні; розкриття змісту та основних форм навчання у закладі вищої освіти.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити майбутніх вихователів з особливостями освітнього процесу в ЗВО, основними вимогами академічної доброчесності, актуальними стипендіальними програмами, програмами академічної мобільності; - сформулювати уявлення про особливості, види та вимоги самостійної роботи здобувачів; - розкрити вимоги до культури розумової праці, бюджету часу, рекомендації до організації навчальної діяльності майбутніх вихователів ознайомити з особистісними та професійними вимогами до вихователя відповідно до Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»; 	

- розкрити рекомендації до педагогічного спілкування здобувачів освіти;
- формувати у здобувачів освіти вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями з дошкільної спеціальності;
- розвивати здатність до самоосвіти, саморозвитку, постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності.
- КЗ-10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

- ПРН-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.
- ПРН-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.
- ПРН-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
- ПРН-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.
- ПРН-23. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

A2 Організаційна

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

B1 Здоров'язберезувальна

B.1.1 Здатність організовувати фізично безпечне середовище

B 1.2. Здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

V2 Педагогічне партнерство

V 2.1.Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

V 2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

V 2.3 Здатність до командної взаємодії

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

G1.Здатність до навчання впродовж життя

G1.1 Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

G1.2 Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	32/12
Практичні	38/12
Самостійна робота	110/156

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний/
---------	---------------	------	--------------

		(рік навчання)	вибірковий
I-II	A2 Дошкільна освіта	перший	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
I семестр			
Тема 1. Вступ до спеціальності як навчальна дисципліна (вступна лекція)	2	2	4/12
Тема 2. КНУ: історія та сучасність. Студентський путівник	2/2	4/2	8/14
Тема 3. Система освіти в Україні	4/2	4/2	12/14
Тема 4. Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти	2	2	10/12
Тема 5. Самостійна робота студентів у системі підготовки до педагогічної діяльності	4/2	4/2	10/12
Тема 6. Організація навчальної діяльності студента	2	2	12/14
II Семестр			
Тема 7. Виникнення і становлення педагогічної професії.	2	2/2	10/14
Тема 8. Особистісні та професійні вимоги до вихователя ЗДО. Професійний стандарт.	4/2	4/2	8/12
Тема 9. Нормативно-правова база роботи вихователя ЗДО	4/2	4/	8/14
Тема 10. Професійне спілкування в структурі діяльності педагога	2/2	4/2	10/12
Тема 11. Педагогічний професіоналізм і майстерність вихователя ЗДО	2	2	10/14
Тема 12. Педагогічні здібності і педагогічні задатки вихователя	2	4	8/12
ЗАГ:	32/12	38/12	110/156
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника https://surl.li/sehlg1 Семестр 1. Вид контролю – підсумкова оцінка (максимальна оцінка 100 балів - за поточними оцінками)		

	<p>Семестр 2. Вид контролю – екзамен (тестування https://d-learn.pnu.edu.ua/).</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів (практичні заняття – 40 балів, 10 балів - самостійна робота; оцінка за екзамен – 50 балів)</p> <p>Допуск до семестрового іспиту мінімально становить 25 балів, максимально – 50б.</p>
Вимоги до письмових робіт	Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань. Підготовка до семінарського заняття спрямована на вивчення ключових та розгляд питань теми, активну участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Академічна доброчесність

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять.

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються

Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта.

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Квасецька Я. А. Професійна підготовка вихователів дошкілля на західноукраїнських землях: історичний аспект [Текст]: монографія. Чернівці : Зелена Буковина, 2017. 352 с.
2. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. К. : Слово, 2016. 376 с.
3. Матішак М., Скоморовська І. (2024) Підготовка майбутніх вихователів ЗДО до психоемоційної підтримки дітей раннього та дошкільного віку. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія», Вип. 1, 2024. С.98-104. <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/ped-psyh/article/view/147/138> DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2024-1.15>
4. Матішак М., Скоморовська І. Неформальна освіта у змісті фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Acta Paedagogica Volynienses, Вип. 2, 2025. С.48-53. <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/2436/2298> DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.2.7>
5. Матішак М., Скоморовська І. Візуалізація результатів самостійної роботи майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Проблеми освіти. 2025. (1(102)), С. 218-231. <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-102.2025.15>
6. Методичні рекомендації до практичних занять студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта з освітньої компоненти Вступ до спеціальності: / уклад. Т. С. Гужанова, О. А. Сорочинська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 60 с.
7. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
8. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія / за ред. В. В. Чайки, О. І. Янкович. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 240 с.

https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf

9. Пісоцька Л. М., Пісоцький О. П. Лекції зі вступу до спеціальності. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 88 с.
http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2887/1/Пісоцький_лекції_МАКЕТ.pdf
10. Салига Н. Історія дошкільної педагогіки : навчально-методичний посібник до курсу. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 134 с.
<https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/01/istoriia-doshkilnoi-pedahohiky.pdf>
11. Скоморовська І., Матішак М. (2023) Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку емоційного інтелекту в дітей старшого дошкільного віку // Гірська школа Українських Карпат. Наукове фахове видання з педагогічних. 2023. №29. С.96-100.
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/7953/8123>
12. Скоморовська І. Вступ до спеціальності: навчальний посібник для здобувачів освіти за освітньою програмою «Дошкільна освіта» / І. Скоморовська. Івано-Франківськ, 2024. 152 с.
13. Скоморовська І., Матішак М. Теоретико-методичні аспекти організації самостійної роботи майбутніх бакалаврів дошкільної освіти. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія». № 7 (2025). С. 201-207. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.27>
14. Скоморовська І. Демократичні цінності в професійній підготовці майбутніх вихователів: європейський вимір. Acta Paedagogica Volynienses, Вип. 4. 2025. С.17-22. <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/3061/2879>
DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.4.3>
15. Сопова Д. Академічна доброчесність в системі підготовки майбутнього педагога // Електронний ресурс:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26113/1/D_Sopova_ADSPMP_NPOTR_UK.pdf
16. Щербакова К. Вступ до спеціальності. Навчально-методичний посібник . 3-є вид., оновлене, доповнене. Львів : Видавництво «Новий Світ - 2000» . 2020. 215 с.
17. Улюкаєва І.Г. Історія дошкільної педагогіки: підручник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.
18. Закони України «Про вищу освіту» // Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
19. Закони України «Про дошкільну освіту» // Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
20. Закони України «Про освіту» // Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
21. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника // <https://pnu.edu.ua/>.pdf
22. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.//

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-03-polozhennia-pro-komisiiu-z-pytan-etyky-ta-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

23. Положення про організацію запобігання та протидії насильству (в тому числі булінгу) в освітній громаді університету // <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/Додаток-до-наказу-№148-від-31.03.2022.pdf>
24. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
25. Студентський путівник: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Студентський_путівник_2023-1.pdf
26. I. Skomorovska, N. Kyrsta, M. Matishak. The emergence of professional-emotional burnout syndrome in teachers of preschool: education institutions factors, symptoms, stages and preventios. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. 2023. Vol.10. №1. P. 152-158. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6737/7022>
27. N. Kyrsta, I. Skomorovska. Organizational and methodological aspects of the centers of personal development of children in the system of preschool education // Гірська школа Українських Карпат. Наукове фахове видання з педагогічних наук. № 26. 2022. С.23-28. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/issue/view/303/Whole%20issue>
28. Skomorovska I., Ivaniychuk B. Influence of game activities on the formation of interpersonal relationships of preschool children // Гірська школа Українських Карпат. Наукове фахове видання з педагогічних наук. 2023. № 28. С.118-121. doi: 10.15330/msuc.2023.28.118-121 <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/7263/7512>

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та
методики дошкільної
і спеціальної освіти

Ірина СКОМОРОВСЬКА